

STOCKHOLM AT LARGE II

Under hösten har Stockholms framtida stadsbyggnade diskuterats i seminarieserien "Stockholm at Large".

Initiativet togs ursprungligen av SAR, Färgfabriken och KTH/Arkitektur som under Sveriges arkitekturår 2001 gjorde en utställning i Färgfabriken med syftet att "utforska och bryta mentala modeller i Stockholms stadsplanering". En av hypoteserna från den regionala utvecklingsplanen där Stockholm år 2030 väntas få ytterligare 600 000 invånare låg då till grund för diskussionen.

Dessa måste ha någonstans att bo, arbeta, roa sig, transporteras, umgås, bli sjuka, utbilda sig, kasta sopor, parkera, föda barn, åldras, dö och bara vara. Hur fixar vi det?

På Färgfabrikens 650 kvm stora golv rullades ett flygfoto över Stockholm ut i skala 1: 1000. Föredrag av politiker, myndigheter och entreprenörer startade upp debatten. Under tre dagar ägde sedan en intensiv workshop rum.

De inbjudna gästerna: Farsid Moussavi, Foreign Office Architects; Andreas Angelidakis, verksam i New York; Francois Roche, ledare för den franska arkitektgruppen R & Sie. D/B:L; Nils Mjaaland, professor i stadsbyggnad vid Chalmers TH; Aroo Arto, med kontor i Helsingfors samt Ola Andersson och Andreas Lönnroth, debattörer och arkitekter veksamma i Stockholm – ledde var sin grupp med teman som: Befolkning/strukturer, mobilitet, rekreation, segregation/ integration, bostadsfrågan, politisk styrning mot framtiden, näringsliv/varumärke och utbildning/forskning. Deltagarna var arkitekter, planerare, politiker m.fl. samt de studenter från KTH/A som valt att studera stadsbyggnad i Färgfabriken under hösten.

Workshopen väckte fler frågor än svar. Hur har t.ex. Stockholm med visionen om folkhemmet kunnat bli så segregerat? Förslagen från workshopen visade en vilja att länka samman norra och södra Stockholms län, dels med infrastruktur och dels genom bebyggelse.

Efter workshopen öppnades en utställning för allmänheten. Flygfotot med de olika workshopförslagen gjorde utställningen lättåtkomlig och angelägen för alla åldrar. Att intresset var stort och att staden berör oss alla visade de totalt 23000 besökare som kom under fyra helger.

Efter denna publiksuccé kom nu uppföljaren "Stockholm at Large II" under hösten 2002, lagom till Stockholms 750 års jubileum. Det stora flygfotografiet över Stockholm blev på nytt utlagt i Färgfabrikens sal. Denna gång låg de frågeställningar som väckts under föregående år som grund för diskussionen och en femdagars seminarier serie hölls i Färgfabriken.

Den första introduktionsdagen förklarade Annika Billström, nytt finansborgarråd i Stockholm stad, att 20 000 nya bostäder skall byggas i Stockholmregionen innan år 2006. Carl Gustav Hagander, Länsstyrelsen Stockholms län, tog upp problematiken med det ibland motsägelsefulla regelverket som styr byggandet. "Många av våra populära bostadsmiljöer skulle inte vara möjliga att bygga med nuvarande lagstiftning". Bengt Turner, professor vid Uppsala universitet, berättade att riskerna vid byggnadsinvesteringar har flyttats från samhället till aktörerna, vilket fått till följd att produktionen främst riktats mot betalningsstarka grupper.

De fyra följande dagarna började med föreläs-

ningar. Talarna kom bl.a. från universitetet i Stockholm, näringslivet och offentliga institutioner. Deltagarna indelades i grupper. Första programpunkten var "Dynamisk stadsutveckling – relationell stadsbyggnad". Flera grupper kom fram till att segregeringen är både etnisk, social och funktionsmässig. Tunnelbanestäderna sågs av många som isolerade enklaver. Frågan blev tillslut hur långt den fysiska planeringen påverkar den sociala problematiken i samhället. Stockholm grönstruktur har varit ett hett diskussions ämne där det fanns olika linjer; dels att grönkilarna förstärker förorternas isolering och hämmar deras utvecklingsmöjligheter, dels att det är viktigt att behålla dem som de är av ekologiska och sociala skäl. Vikten av att utveckla en tydligare differentiering och värdegrund för grönområden har visat sig vara grundläggande för en fortsatt diskussion.

"System, finansiering, kostnadseffektivisering" var

en annan programpunkt som diskuterades. Nya upplåtelseformer eftersöktes; kooperativa hyresrätter, andelslägenheter och tredimensionellt fastighetsbildande. En långsiktig planering från stadens sida som sträcker sig över mandatperioderna efterfrågades.

"Stockholm at Large" har varit en mötesplats för flera olika yrkesgrupper och personer med olika bakgrund, erfarenheter och åldrar som alla är engagerade i stadens framväxt, men som sällan får möjlighet att på neutral mark diskutera stadens och regionens problem och möjligheter. Man behöver inte här försvara den intresseorganisation som man representerar.

Utmaningen ligger nu i att inom "Stockholm at Large" förmedla en vision om Stockholms framtid och samtidigt behålla rollen som en neutral diskussionsarena. Under diskussionerna har det visat sig att vissa värden inte blir synliga i dagens planerings analyser. När vi ser svårigheten att infatta alla parametrar och förändringar över tid kommer frågan hur vi kan planera

för det oförutsägbara.

”Stockholm at Large” tilldelades SAR:s hederspris 2001 samt SA-priset. Projektet har varit möjligt att genomföra med hjälp av sponsorer.

Elisabeth Sjödahl

Arkitekt DPLG, verksam i Stockholm

2002 doktorand vid Universidad Politecnica de Valencia

Lärarassistent under ”Stockholm at Large” på KTH/A
eli_sjodahl@hotmail.com